

1-2-3 grønt lys

Den langvarige pandemien har medført redusert livskvalitet for flere. Spesielt barn og unge har fått merke dette på kroppen. De har fått hverdagen snudd opp ned med smittevernstiltak, frykt for det usynlige viruset og savn etter venner og fritidsaktiviteter. Pandemien har hatt mange konsekvenser, og vi rammes ulikt. For enkelte har det vært en ekstra frihet, for andre har det vært en pålagt tvang.

Vi kjenner ikke langtidseffektene av hvordan korona vil prege generasjonen som nå vokser opp. Men vi vet at noen vil bære med seg konsekvensene lenger enn andre. Det er mange som skal lære seg å mestre livet igjen.

Noen vil ha psykiske helseutfordringer. Ensomhet og isolasjon kan ramme barn og unge spesielt, og kan ha ført til at noen har utviklet psykiske plager under pandemien. Barn og unge som tidligere har hatt psykisk sykdom, kan ha fått disse forsterket under pandemien. Konsekvensene av strenge smittevernstiltak for den psykiske helsen gir grunn til bekymring. Det kan gi økt frafall i skolen, løsere tilknytning til arbeidslivet, økt risiko for rusmisbruk og vansker i nære relasjoner.

Noen vil henge etter på skolen. Skole- og studiehverdagen har vært annerledes det siste året. Det digitale undervisningstilbudet har variert, praksis har blitt begrenset eller erstattet, og mange har opplevd et lavere læringsutbytte. Koronapandemien har ført til tap av både sosiale og faglige læringsarenaer og skapt kunnskapshull som må tettes. Dette har hatt særlige konsekvenser for sårbare barn og unge, men også påvirket det brede lag av elever.

Noen barn har vært utsatt for konflikter, vold og overgrep i hjemmet. Barn og unge i sårbare omsorgssituasjoner har vært særlig utsatt. Pågangen til telefon- og chattetjenester har vært høyere under pandemien, og mørketallene er antagelig store. Politiet rapporterer om en kraftig økning i alvorlige voldssaker mot barn, og barnevernet har fått flere og mer alvorlige saker. Vold, overgrep og omsorgssvikt er blant de viktigste årsakene til både akutte og langvarige helseplager, og frafall fra skole og behandlingssløp for barn og unge.

Noen unge vil ha problemer med å skaffe seg jobb. Koronakrisen har gjort det vanskeligere for dagens unge å skaffe seg sin første jobb eller komme tilbake til arbeidslivet. Langvarig arbeidsledighet kan få en selvforsterkende effekt, hvor unge mister den kompetansehevingen som skjer i arbeidslivet. Forskning tyder på at unge trenger relasjoner til andre mennesker som kan støtte dem på vei inn i arbeidslivet – ved å stille forventninger, ha tro på og veilede dem.

Utenforskap kan få store økonomiske og varige konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. Målet er at ingen barn og unge skal stå igjen alene på rødt lys.

Derfor vil Høyre:

- Styrke tilbud knyttet til livsmestring og psykisk helse i skolene og skolehelsetjenesten.
- Sikre flere tverrfaglige forebyggende lavterskeltilbud til barn og unge.
- Øke tilgjengeligheten til rask psykisk helsehjelp slik at flere kommuner får dette tilbudet.
- Styrke formalisering av samarbeidet mellom frivillige organisasjoner, sosiale entreprenører og offentlige tjenester.

- Sette et mål om raskere henvisning og utredning hos barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), og rettighetsfeste rett til vurdering og møte med fagperson innen tre uker ved henvisning til BUP eller distriktpspsykiatrisk senter (DPS).
- At barn og unge som ikke har en bedret situasjon etter ett år med oppfølging, skal ha rett til ny vurdering av spesialisthelsetjenesten for å justere behandlingstilbudet.
- Styrke laget rundt eleven ved å koble helsestasjoner, barnevern, PP-tjenesten og psykologtilbudet tettere på skolene, og at kommunene lager en plan for det forebyggende arbeidet.
- Igangsette et nasjonalt leseløft i grunnskolen.
- Bidra til at det arrangeres fadderuke også for andreårsstudentene i høst.
- Bidra til at det arrangeres fadderaktiviteter i grunnskolen og i videregående opplæring, spesielt rettet mot elever som starter på ungdomstrinnet eller VG1.
- Sørge for at fagskoler, universiteter og høyskoler følger opp studentene bedre i årene fremover, for eksempel gjennom bruk av studentassistenter.
- Bidra til at det gjennomføres kvalitative undersøkelser om studenters psykiske helse.
- Gjennomføre nødvendige kartleggingsprøver gjennom skoleåret 2021/22 og gi intensivopplæring til elever som henger etter i lesing, skriving og regning.
- Sikre et økt tilbud rundt skoledagen som sommerskole, leksehjelp og andre relevante skolefaglige tiltak
- Styrke nettpatruljene i politidistriktene slik at barn enklere kan kontakte politiet på flater de normalt benytter som eksempelvis Messenger eller Snapchat.
- Styrke samarbeidet mellom operasjonssentralene og nettpatruljene, slik at det blir enklere for unge å varsle om kriminalitet.
- Videreutvikle foreldrestøtteprogram for å sikre oppsøkende virksomhet til sårbare grupper.
- Øke bruken av Konfliktråd i voldssaker i samarbeid med politiet.
- Utvide mentorordning for unge som er utsatt for negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og tvangsekteskap, samt styrke ordningen med minoritetsrådgivere.
- Etablere prosjekt «Ungdom ut i arbeidslivet» etter modell fra «Menn i helse».
- Etablere mentorprogram for å styrke ungdommers tilgang til arbeidslivet som læringsarena, eksempelvis gjennom samarbeid med private og sosiale entreprenører
- Vurdere andre virkemidler, eksempelvis samarbeid med sosiale entreprenører, overfor langtidsledige som har prøvd flere arbeidsmarkedstiltak uten å komme i ordinær jobb.
- Styrke samarbeid om tjenesteutvikling mellom lokale NAV-kontor og forskningsmiljøer, som skal bidra til mer systematisk kunnskapsinnhenting om effekter av tiltak og tjenester.